

Suomen metsäteollisuus ja keräyspaperin hyödyntäjät pelkäävät, että jäteveron tuomat epäsuorat kustannukset tyrehtyttävät nykyistenkin jätteiden hyötykäytön.

ELINA SAARINEN

”Olemme laskeneet, että jätevero aiheuttaa metsäteollisuudelle vuonna 2013 laskutavasta riippuen 18–46 miljoonan euron kustannukset. Nämä rahat ovat suoraan pois hyötykäyttömahdollisuuksista”, lataa Metsäteollisuus ry:n energia- ja ympäristöjohtaja **Stefan Sundman**.

Metsäteollisuuden laskelma perustuu suoriin ja epäsuoriin kustannuksiin. Suoria kustannuksia syntyy, kun jäteveron piiriin tulevat kaikki metsäteollisuuden kaatopaikat, joita on lähes kaikilla tehdaspaikkakunnilla. Tehtaat ovat loppusijoittaneet kaatopaikoilleen vuosittain yhteensä reilut 300 000 tonnia jätettä, pääasiassa soodasakkaa ja tuhkia.

”Tämä on pääasiassa sellaista jätettä, jolle ei käytännössä ole hyötykäyttövaihtoehtoja”, Sundman huomauttaa.

SIISTAUSLIETTEESTÄ MILJOONALASKU

Osa kustannuksista syntyisi epäsuorasti markkinahintojen nousun myötä. Metsäteollisuus epäilee, että jätteen hyödyntäjät nostavat omia

Metsäteollisuus: Jätevero vaarantaa hyötykäytön

hintojaan samassa suhteessa, kuin mitä jätevero nostaa ”hintareferenssinä” toimivaa kaatopaikkasijoittamista.

”Kun jätteen vastaanottaja tietää meidän vaihtoehtoiset kustannuksemme loppusijoituksesta, hänen on mahdollista hinnoitella

oma hyödyntämispalvelunsa sen mukaan”, Sundman toteaa.

Metsäteollisuus ry:n ympäristöasiantuntija **Tiina Vuoristo** muistuttaa, että epäsuorat kustannukset ovat tehtaille kriittinen kysymys, sillä esimerkiksi siistauslietteen hyötykäyttömäärät ovat vuosittain valtavat.

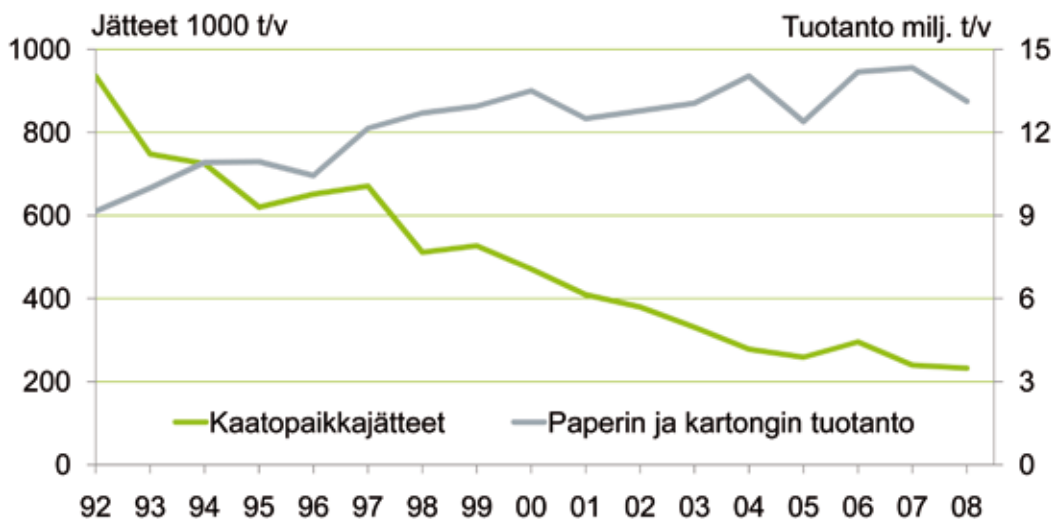
”Siistauslietettä syntyy tehtailta märkäpainoltaan kaiken kaikkiaan noin 325 000 tonnia vuodessa. Siitä hyödynnetään jo nyt 97,5 prosenttia. Kaatopaikalle menee muutama prosentti, noin 8 000 tonnia. Jätevero tästä olisi 400 000 euroa, mutta hyötykäytettävän jätteen epäsuora kustannusnousu voi olla jopa 16 miljoonaa euroa”, Vuoristo antaa esimerkin.

Kuusakosken yhteiskuntasuhdejohtaja **Risto Pohjanpalo** uskaltaa epäillä Metsäteollisuuden laskelmia epäsuorista kustannuksista.

”Jos jätteen hyödyntäjä nostaa hintojaan tällä tavalla, hän helposti hinnoittelee itsensä pois markkinoilta eikä saa enää jätettä. Siinä mielessä laskelmat vai-

Materiaalitehokkuudella on saatu vähennettyä kaatopaikkajätteiden määrää

Massa- ja paperitehtaiden kaatopaikkajätteet Suomessa

Metsäteollisuus ry

Paperinkeräys Oy/Mauri Helenius

Paperinkeräys Oy pelkää, että jopa neljäsosa keräyspaperin, -kartongin ja -pahvin kotimaisesta kierrätys kapasiteetista saattaa lähivuosina poistua jäteverouudistuksen seurauksena. Kuvan vaaleaa toimitokeräyspaperia siistataan ja käytetään raaka-aineena pehmopaperitehtailla.

kuttavat vähän epäloogisilta”, Pohjanpalo pohtii.

Uhkakuvat ovat joka tapauksessa jo johtamassa metsäteollisuuden suunnitteleminen hyötykäyttöinvestointien peruuntumiseen.

Metsä Tissuen toimitusjohtaja **Hannu Kottonen** totesi *Kauppaliedessä* 19. elokuuta, että jätevero uhkaa Mäntän tehtaan toimintaa, sillä veronkorotusten kustannukset vastaisivat Mäntässä jopa 100 työntekijän vuosipalkkoja. Metsä Tissuen Mäntän tehtaalla olivat suunnitelleet investointeja muun muassa uusiomasalaitokseen.

Veronkorotuksen tuomia kustannuksia on hyvin vaikea siirtää esimerkiksi pehmopaperituotteiden myyntihintoihin.

”Emme voi siirtää kuluja myytävien tuotteidemme hintoihin, koska hinnat määräytyvät maailmanmarkkinoilla. Meidän on pakko karsia kuluja, ja tämä raha on suoraan pois hyötykäyttöpanostuksistamme”, Stefan Sundman selventää.

KERÄYSPAPERIN KÄYTTÖKAPASITEETTI UHKAA ROMAHTAA

Paperinkeräys Oy pelkää, että pahimmassa tapauksessa jäteverouudistus johtaa siihen, että keräyspaperin kierrätys Suomessa vähenee huomattavasti.

Suomessa keräyskuituja ovat käyttäneet kaksi pehmopaperilaitosta, Kaipolan sanomalehti-tehdas ja neljä kartonkiyksikköä.

”Suomessa kerätään paperia, kartonkia ja

pahvia noin 700 000 tonnia ja pääosa siitä on toistaiseksi kierrätetty vielä Suomessa. Mutta tehtaiden jatkoinvestoinneista riippuen saatetaan olla, että erityisesti pehmopaperituotannosta lähtee 150 000–200 000 tonnia pois tästä keräyspaperin käyttökapasiteetista”, Paperinkeräys Oy:n toimitusjohtaja **Kyösti Pöyry** arvioi.

Jatkossa yhä suurempi osa kotimaisesta keräyspaperista saattaa päätyä ulkomaille hyödynnettäväksi. Toinen skenaario on, että keräyspaperi ohjautuu kotimaassa polttoon, jolloin menetetään hyvää uusioraaka-ainetta.

”Jos keräyspaperin hyödyntäminen kotimaassa käy entistä hankalammaksi ja kalliimmaksi, metsäteollisuuden halu investoida keräysjärjestelmään ja hyödyntämistekniikkaan vähenee”, Pöyry korostaa.

”Suomesta katoaa satoja työpaikkoja”, hän lisää.

EU:STA OHJEITA

Stefan Sundman on pahoillaan siitä, ettei hallituksen uusi jäteveroesitys ole linjassa viime vuonna työnsä päättäneen jäteverotyöryhmän linjausten kanssa. Noin vuosi sitten työryhmä ei uskaltanut ottaa sitä kantaa, että yksityiset kaatopaikat tulisivat verotuksen piiriin, koska ratkaisun pelättiin vaarantavan Suomen teollisuuden kilpailukyvn.

Heinäkuussa annetussa jäteveroluonnoksessa kilpailukykyä ei enää pohdittu, vaan todettiin verotuksen määräytyvän jatkossa sen mukaan, onko jätte teknisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti hyödynnettävissä.

Valtiovarainministeriön finanssisihteeri **Petri Malinen** kertoo, että työryhmän linjauksista poikettiin EU:n kanssa käytyjen keskustelujen seurauksena.

”Jätejakeita täytyy kohdella verotuksellisesti tasapuolisesti. Muutoin on vaarana, että verotus

on valtion tukea, johon pitää saada lupa, joka on aina määräaikainen”, Malinen perustelee.

Uusi uutiset-lehden toimituksella ei ollut lehden painoon mennessä käytettävissään hallituksen esitystä jäteverosta, koska se annettiin 10.9., jolloin lehti oli jo painossa. Heinäkuussa annetussa jäteveroluonnoksessa kuitenkin veron pohjaksi esitettiin jäteluetteloa, johon uusiksi veronalaisiksi jäteryhmiksi olivat tulossa muun muassa paperin, massojen ja kartongin valmistuksessa syntyvät jätteet.

RAJA-ARVOT ALEMMAS

Metsäteollisuuden Tiina Vuoristo ja Stefan Sundman kritisoivat luonnosta siitä, että toisaalta todetaan verotuksen perustuvan jätteen hyödyntämismahdollisuuksiin, mutta toisaalta lähes kaikki metsäteollisuuden jätteet olisivat kuitenkin veron piirissä.

Tuhkia pystyy teknisesti hyödyntämään metsä- tai peltolannoitteena tai maanrakennuksessa. Käytännössä tuhkien sisältämät raskasmetallit ylittävät helposti raja-arvot, joten niiden hyötykäyttö vaatisi kallista jatkojalostusta. Maanrakennuskäyttöön tuhkat soveltuvat huonosti, sillä ympäristölupaprosessi vie niin kauan, ettei tuhkia ennätetä käytännössä hyödyntää rakennuskohteissa.

”Ilmoitusmenettely ei ole tuonut tähän helppotusta, sillä ilmoitusmenettelyssä raja-arvot ovat vielä korkeammat. On tutkittu, että arvot ovat jopa tiukemmat kuin tarvitsisi, ne on asetettu varovaisuusperiaatteen mukaan”, Tiina Vuoristo huomauttaa.

Metsäteollisuuden tuhista on hyötykäytetty noin 150 000 tonnia, noin 100 000 tonnia on päätynyt kaatopaikoille.

Metsäteollisuus toivookin, että turhat rajoitteet jätteen hyödyntämiseltä poistettaisiin.

Metsäteollisuus toivoo myös, että hyödyn-

Rahoitusta kasvuun

Tekesin Kierrätä ja kasvata –aktivointihanke on tarkoitettu kotimaisille jäte- ja kierrätysalan pk-yrityksille, jotka kansainvälistyvät ja kasvavat.

Rahoitamme hankkeita, joissa kehitetään **liiketoimintaa, prosesseja, toimintamalleja ja laitteita.**

Ota yhteyttä ja osallistu! Tilaisuuksissamme alan yritykset jakavat tietoa ja verkottuvat.

www.tekes.fi/info/kierratys

Tekes

Paperinkeräys Oy

Kuka määrittelee hyödyntämiskelpoisuuden?

■ Metsäteollisuudella ja monella jätehuoltoalan toimijalla oli hallituksen jäteveroesitystä odotellessa yksi tärkeä toive: että verotettavien jätenimikkeiden luokat määriteltäisiin jäteverolaissa täsmällisesti, jopa 6-numerotasolla.

Luonnoksessa valtiovarainministeriö kaavaili nelinumero- tai jopa kaksinumerotasoista luokittelua verotettaville jätenimikkeille.

Määrittely on herättänyt runsaasti keskustelua jäteverolain valmisteluvaiheessa. Jätealan toimijoita mietityttää, kuka käytännössä määrittelee, onko jollekin yksittäiselle jätejakeelle realistinen hyödyntämismahdollisuus vai ei. Jos määrittely on laissa kovin yleisellä tasolla, jääkö tulkinta ympäristölupaviranomaiselle tai tullille?

”Ei. Perustuslaki määrää, että veron perusteen on näytävä laissa. Viranomaisella ei ole toimivaltaa tulkita jätteen hyödyntämiskelpoisuutta. Käytössä on se tilanne, mikä silloin on voimassa, kun eduskunta hyväksyy lain”, valtiovarainministeriön finanssisuhteeri **Petri Malinen** vastaa.

Yksittäisten jätejakeiden hyödyntämismahdollisuudet kuitenkin vaihtelevat nimikeluokien sisälläkin. Eikö olisi järkevää määritellä verollisuutta 6-numerotasolla?

”Tämä olisi hallinnollisesti hyvin raskasta sekä verottajan että verovelvollisen näkökulmasta. Käytännön syistä olemme joutuneet tekemään tiettyjä yleistyksiä. Olemme kuitenkin käyneet jokaisen jätejakeen ympäristöhallinnon asiantuntijoiden kanssa läpi ihan 6-numerotasolla jäteverotusta valmisteltaessa”, Malinen sanoo.

Jätejakeissa on sellaisia, joiden hyötykäyttöä on testattu kokeellisilla menetelmillä, mutta käsitellyt määrät ovat olleet hyvin pieniä. Luetaanko nämä jätejakeet veron piiriin?

”Luonnoksen jälkeen lausuntovaiheessa tarkastelimme ympäristöviranomaisten kanssa lausunnoissa tai muuten esiin nousseita jätejakeita ja pyysimme lisäselvityksiä uusista tekniikoista. Jos esimerkiksi koehankkeiden osalta oli selkeä näyttö siitä, ettei tekniikka toimi, silloin jäte on rajattu veron ulkopuolelle”, Malinen kertoo.

Tulkintakysymykset eivät ole yksiselitteisiä. Siitä kertoo sekin, että jäteveroluonnoksesta annettiin elokuun loppuun mennessä nelisenkymmentä lausuntoa. Hyödyntämiskelpoisuuden määrittely herättää varmasti keskustelua vielä pitkään.

tämiskelpoisuudessa otettaisiin verotuksessa teknisten mahdollisuuksien lisäksi painokkaammin huomioon myös ympäristölliset ja taloudelliset mahdollisuudet.

Esimerkiksi soodasakkaa syntyy metsäteollisuudessa noin 165 000 tonnia vuosittain. Tästä

kaatopaikalle on mennyt 140 000 tonnia, koska tilastoissa näkyvät sen hyödyntämiskokeilut.

”Jos hyödyntäminen on kokeiluasteella ja sijaitsee toisella puolella maata, meidän mielestämme pitäisi miettiä, onko hyödyntäminen ympäristön kannalta tai taloudellisesti järke-

Uusi jätevero ei metsäteollisuuden mielestä kannusta keräyspaperin hyödyntämiseen paperin raaka-aineena.

Biohajoavia jätteitä ei viedä kaatopaikalle

Massa- ja paperiteollisuuden eri jätejakeiden hyötykäyttöasteet 2008

Jätejakeet	Hyötykäyttöaste
Soodasakka	14 %
Tuhkat	63 %
Meesa, kalkkiahiekka	50 %
Kuitu- ja pastalietteet	89 %
Keräyspaperi, -pahvi ja -kartonki	100 %
Jätevedenpuhdistamon lietteet	97 %
Siistausjätteet	95 %
Muut jätteet yhteensä	85 %

Metsäteollisuus ry

vää”, Vuoristo vetoaa.

Petri Malisen mukaan linjaus on selvä: tärkein peruste on, löytyykö jätteelle teknistä hyödyntämismahdollisuutta.

”EU ei oikein hyväksy muita kuin teknisiä perusteita. Tietysti jos hyötykäyttö kuormittaa valtavasti ympäristöä ja on niin kallista, ettei syntyvälle aineelle löydy järkeviä markkinoita, pitää miettiä, soveltuuko se meidän oloihimme”, hän pehmentää.

Metsäteollisuus on kehittänyt hyötykäyttökohteitaan ahkerasti: viimeisen 10 vuoden aikana teollisuus on onnistunut vähentämään kaatopaikkajätteidensä määrää yli puolella.

Malinen uskoo, että jäteverotuksella on ohjaava vaikutus, joka saa metsäteollisuuden hyödyntämään loputkin jätteistään.

”Viimeiset hännät ovat tietysti kalleimpia”, hän myöntää.